

Obsah

Úvodem k II. dílu (J. O. Fischer)	5
Léta 1870—71 jako mezník v literárním vývoji? 5 — Francouzská literatura posledního staletí. Literárněhistorický pohled na protikladné složky vývoje 6 — Utřídění látky a pracovní postup 13	
Autorský kolektiv a rozdělení úkolů	20
Zkratky a vysvětlivky k bibliografii	23

1 Konec 19. století

NATURALISMUS	27
Úvod. Historicko-politická situace (J. O. Fischer — K. Livanský)	28
Vůdčí myslitelé doby Taine a Renan. Pozitivistická literární věda	29
Hippolyte Taine (J. Minář za přispění J. O. Fischera a J. Š. Kvapila) 30 — Ernst Renan (J. Minář za přispění J. Š. Kvapila) 38 — Soumrak scientismu 42 — Korektury pozitivistické literární vědy (J. O. Fischer — J. Š. Kvapil za přispění J. Mináře) 42	
Naturalistická metoda a její úskalí (K. Livanský za spolupř. J. O. Fischera)	51
Cesta k naturalismu: Goncourtové (A. Zatloukal)	53
Hlavní románová díla 54 — Koncepce románu a úkolů umění 57	
Émile Zola (K. Livanský*)	59
Mládí a spisovatelské začátky 59 — Rougon-Macquartové 61 — Tři města a Evangelie. Vystoupení v Dreyfusově aféře 73 — Dramatická tvorba 75 — Koncepce a tvorba 76 — Ohlas u nás 78	
„Médanská skupina“ (K. Livanský za dílčího přispění J. O. Fischera)	79
Guy de Maupassant (O. Novák)	82
Tvůrčí metoda. Vztah k naturalismu a spisovatelská „výrobní značka“ 83 — Novinářské články a kroniky 86 — Novely a povídky 87 — Romány 92 — Ohlas u nás 97	
Alphonse Daudet (J. Fryčer)	98
Naturalismus a divadlo (F. Götz — J. Š. Kvapil — K. Livanský v red. J. O. Fischera)	103
Antoinovo Théâtre Libre 103 — Dramatické pokusy naturalistů 106 — Henry Becque 106 — François de Curel 108 — Jiní dramatici 109	
Od naturalismu k sociálnímu románu (M. Kriehoferová*)	110
Historické romány s revoluční tematikou 111 — Protimilitaristický román a dílo Luciena Descavesa 112 — Geffroyův obraz revolucionáře 115 — Naturalistické zobrazení bídy 116 — J.-H. Rosny, Octave Mirbeau, Victor Margueritte 117 — Revoluční tradice a venkov. Eugène Le Roy (J. Beránková) 121	

* = za redakční spolupráce J. O. Fischera

Literatura a rozvoj moderní vědy (J. Beránková*)	124
Jules Verne 125 — Literatura pro mládež od Verna do současnosti 129	
<i>Literatura</i>	132
LITERATURA PAŘÍŽSKÉ KOMUNY	143
Komuna a kultura. „Literatura Komuny“ a literární vztahy (J. O. Fischer) 145	
Jules Vallès (V. Brett — J. Beránková v red. J. O. Fischera)	151
Životní osudy. Žurnalistická činnost, publicistika, reportáže 151 — Románová tvorba. Autobiografická trilogie Jacques Vingtras 154 — Vallès v dějinách literatury 162	
Eugène Pottier (J. O. Fischer)	163
Životní osudy 164 — Charakter Pottierovy poezie 166 — Ohlas 171	
Další básníci Komuny	172
Tradice folklóru: J.-B. Clément (J. O. Fischer) 172 — V linii Victora Huga: Clovis Hugues (V. Brett) 175 — Legendární hrdinové: Gaston Crémieux (J. O. Fischer) a Louisa Michelová (M. Kriehofarová) 177 — Chatelain, Vermersch, Keller a další (J. O. Fischer) 181	
Léon Cladel (M. Kriehofarová)	184
<i>Literatura</i>	187
„PROKLETÍ BÁSNÍČI“, DEKADENCE, SYMBOLISMUS	192
Otřes hodnot a nové cesty poezie (J. O. Fischer — V. Stupka)	192
Chronologie vývoje. „Dekadence“ a „symbolismus“ 193	
Arthur Rimbaud (J. O. Fischer — V. Stupka)	197
Životní osudy 199 — Verše (1869—1871): od mladistvého okouzlení k divokému odporu 200 — Projekt nové poezie 204 — „Poslední verše“ (1872) 207 — Iluminace 208 — Pobyt v pekle 211 Rimbaudovská literatura 213	
Paul Verlaine (V. Stupka*)	215
Chronologie života a díla 215 — Postupný rozchod s parnasismem 217 — Nová poetika 219 — Vnitřní rozpolcenost 221 — Verlainova sláva a podněty 222	
Dodatečně objevený předchůdce: Lautréamont (J. Látal)	224
Jiný předchůdce: Corbière (V. Stupka)	228
Stéphane Mallarmé (V. Stupka)	230
Laforgue, Cros (V. Stupka za spolupr. J. O. Fischera)	234
Germain Nouveau 239 — Raoul Ponchon (V. Stupka) 239	
Generace „symbolistů“ (V. Stupka)	240
České a slovenské ohlasy „prokletých básníků“ a poezie konce století (V. Stupka — V. Cigerová*)	244
Symbolismus a próza / Romantické tradice proti naturalismu (V. Stupka za dílčí spolupr. J. Kultové, K. Růžičky, J. Bindera*)	247
Předchůdci: Barbey d'Aureville a Villiers de l'Isle-Adam 247 — Prozaik symbolismu: M. Schwob 251	

Symbolistické drama: Maurice Maeterlinck (<i>V. Stupka</i>)	253
Šansoniéři, poezie a humor Montmartru (<i>J. O. Fischer</i>)	258
Kabaret Le Chat Noir 259 — Charakter písniček Montmartru. Aristide Bruant 262 — Jules Jouy, A. Allais a charakter montmartreského humoru 266 — Gaston Couté 271 — Vývoj sociální písně 273 — Jehan Rictus (<i>J. Binder*</i>) 274	
Literatura.	277

2 Od přelomu století do třicátých let

PŘELOM A ZAČÁTEK STOLETÍ	291
Hledání východiska z atmosféry „fin de siècle“ (<i>O. Novák</i> za spolupr. <i>J. O. Fischera</i> a příspěví <i>J. Š. Kvapila</i>)	291
Historická a ideologická situace 291 — Atmosféra „fin de siècle“ a úsilí o regeneraci 292 — Pravicový nacionalismus a katolicismus 294 — Humanistická inteligence a socialismus 295 — Literární hledání 296	
Tradicionalismus (<i>O. Novák*</i>)	298
Tezový psychologický román: Paul Bourget 298 — Jiní autoři psychologických románů (<i>K. Růžička*</i>) 300 — Maurice Barrès: od „kultu já“ k vypjatému nacionalismu 300 — Kato-lická publicistika: Léon Bloy (<i>J. Látal</i>) 302 — Charles Maurras a Action française (<i>J. Bin-der*</i>) 303 — Pierre Loti (<i>O. Novák*</i>) a exotický román (<i>K. Růžička*</i>) 305	
Ztělesnitel humanistických ideálů: Jean Jaurès	308
Umění fečnických obrazů a rytmu 311 — Cesty k socialistické kritice a estetice: Lafargue, Jaurès (<i>V. Bret</i> za spolupr. <i>J. O. Fischera</i>) 313	
Henri Bergson a jeho učení (<i>J. Minář</i> za příspěví <i>J. Čigera</i> a v red. <i>J. O. Fischera</i>)	318
Život a hlavní díla 319 — Základní bergsonovské pojmy 320 — Bergsonovo estetické koncepte a vliv na umění 323 — Kritika a ohlas bergsonismu 325	
Protiberghsonovský intelektualismus: Julien Benda (<i>J. Š. Kvapil*</i>)	329
Charles Péguy (<i>F. Laichter*</i>)	330
Publicista 332 — Básník 333 — Odkaz 335	
Od symbolismu novými směry (<i>V. Stupka*</i>)	337
Mýtus národní minulosti a prostého člověka: Paul Fort, Francis Jammes 338 — André Spire (<i>J. Š. Kvapil</i>) 343	
Émile Verhaeren (<i>V. Stupka</i>)	344
Verhaerenovy životní osudy 346 — První sbírky a léta mučivé krize 347 — Zjasnění obzorů 350 — Přeludné krajiny a Chapadlovitá města 351 — Hymnus modernímu člověku 354 — Celé Flandry a Hodiny 356 — Dramatická tvorba 357 — Knihy o umění 358 — Verhaerenův věš 358 — Verhaerenův význam a přínos 359	
Paul Claudel (<i>J. Štěpánková*</i>)	361
Poezie 363 — Dramatická tvorba 365 — Claudel a Čechy 369 — Victor Segalen 370	
Paul Valéry (<i>V. Stupka*</i>)	370
Básnický vývoj 371 — Metoda 374 — „Čistá poezie“ ve Valéryho pojetí ve srovnání s Bre-mondovým 377 — L.-P. Fargue (<i>J. Binder</i>) 378	
Trždice a nové tendence v próze / Cesty k zvnitřnímu realismu	379
Úvod (<i>J. O. Fischer</i> za příspěví <i>O. Nováka</i>) 379 — Objev ruského realismu (<i>J. Š. Kvapil*</i>) 380	

Anatole France (<i>J. Beránková*</i>)	381
Mládí a literární začátky 381 — Vývoj myšlenkového světa mladého France. Literární názory 383 — První prozaická díla 385 — Vše szírající skepse 387 — Historie našich dnů 389 — Vize socialismu 392 — Ostrov tučňáků 393 — Literární vyjádření krutých pochyb 395 — Válka a poslední léta 396	
Realismus psychologické drobnokresby (Renard, Philippe)	399
Jules Renard (<i>K. Nezbyhová</i> za díleho příspěví <i>J. Beránkové*</i>) 399 — Psychologie vyděděnců: Ch.-L. Philippe (<i>J. Š. Kvapil*</i>) 403 — Marguerite Audouxová (<i>J. Š. Kvapil</i>) 407	
„Magický realismus“, sen, odpor k rutině (Alain-Fournier, Larbaud) (<i>J. Š. Kvapil</i> za příspěví <i>J. O. Fischera</i> a <i>Z. Hoblíkové-Ježkové</i>)	408
Alain-Fournier 408 — Valery Larbaud 410	
Romain Rolland (<i>J. Š. Kvapil</i> za příspěví <i>O. Nováka</i> , za spolupr. a v red. <i>J. O. Fischera</i>)	412
Mládí a myšlenkové formování 413 — Vlci a koncepce Divadla revoluce 419 — Divadlo lidu 422 — Jan Kryštof 424 — Colas Breugnon 429 — Nad vřavou válečnou. Liluli. Clérambault. Petr a Lucie 430 — Problémy revoluce, násilí a postoje intelektuálů. Boj proti fašismu 433 — Okouzlená duše 438 — Závěr revolučního cyklu: Robespierre 441 — Poslední léta a díla 422 — Ohlas u nás 443	
Divadlo a drama na přelomu století (<i>F. Götze</i> a spoluprac. v red. <i>J. O. Fischera</i>)	446
Symbolická a novoromantická vlna 446 — Úsilí o „divadlo lidu“ 447 — Copeauův Vieux Colombier 449 — Novoromantické drama: Edmond Rostand 452 — Veselé divadlo: Courteline, Feydeau 455 — „Divadlo lásky“ a „společenská komedie“ 460 — Herectví konce 19. a začátku 20. století 461 — Ohlas francouzského divadla a dramatu na přelomu století u nás 462	
<i>Literatura</i>	465
CESTY LITERÁRNÍ „AVANTGARDY“	483
Postavení básníka a nové podněty 483; Umění a moderní svět (<i>V. Cigerová</i> za red. spolupr. <i>J. O. Fischera</i> , s příspěvím <i>J. Š. Kvapila</i> a <i>J. Cigera</i>) 486 — Historie formování avantgardy (<i>J. Š. Kvapil*</i>) 488	
Absurdnost moderního světa; Jarryův Ůbu (<i>V. Cigerová</i>)	490
„Fantaisisté“. P.-J. Toulet (<i>V. Stupka</i>).	493
Saint-Pol Roux (<i>V. Stupka</i>)	495
Blaise Cendrars (<i>J. Binder</i> za spolupr. <i>V. Cigerové*</i>)	496
Guillaume Apollinaire (<i>V. Cigerová</i> za spolupr. <i>J. O. Fischera</i>)	500
Umělecká atmosféra a hledání cest k nové poezii 502 — Alkoholy 506 — Válka a poslední díla 510 — Apollinairovský „nový duch“ 515 — Ohlas v Čechách a na Slovensku 518	
Max Jacob (<i>V. Cigerová</i>)	520
Tradice básně v próze 524	
Pierre Reverdy (<i>A. Zatloukal</i>)	525
Raymond Roussel (<i>V. Stupka</i>)	530
Dadaismus a surrealismus (<i>A. Zatloukal</i> za red. spolupr. <i>J. O. Fischera</i>)	530
Dadaismus 531 — Program surrealismu. „Automatické psaní“ 535 — Rozpory surrealistických koncepcí 540 — Rodokmen surrealismu 543 — Podněty a dědictví surrealismu 544	

Básnické dílo Tzarovo a Bretonovo (A. Zatloukal)	547
Ohlas surrealismu a diskuse o něm v Čechách (J. O. Fischer — J. Š. Kvapil) 550 — Sloven- ský nadrealismus (V. Cigerová) 555	
Philippe Soupault (J. Binder)	556
Robert Desnos (V. Cigerová)	557
Pierre Unik (za přispění K. Livanského*) 560	
Cocteau a další básníci i prozaici „avantgardy“ (J. Binder)	562
Jean Cocteau (za přispění J. Š. Kvapila) 562 — Minulost a přítomnost bohémského Mont- martru: Carco, Mac Orlan 567 — André Salmon 570 — Prozaik mladé avatgardy: Raymond Radiguet 570 — Na rozmezí kulturních tradic: Milosz, Y. Goll 572	
P.-J. Jouve (J. Š. Kvapil)	575
Jules Supervielle (Š. Povčaně)	578
Poezie 578 — Próza a divadlo 581	
<i>Literatura</i>	582
V ODCIZENÉM SVĚTĚ	592
Próza po první světové válce (H. Vondrášková — J. O. Fischer)	592
André Gide (V. Stupka za red. spolupr. J. O. Fischera a dílčího přispění J. Š. Kvapila)	599
Pozemské živiny 601 — Gidovské konflikty a optika jeho prózy 602 — Dramata a esejistika 606 — Společenský a politický postoj 606 — Ohlas 608 — La Nouvelle Revue Française (J. O. Fischer — J. Š. Kvapil za dílčího přispění J. Fryčera a J. Látal) 609	
Marcel Proust (J. Fryčer)	612
Literární počátky. Jean Santeuil 614 — Hledání ztraceného času 615 — Pojem času a funkce vzpomínek v Proustově románu 616 — Postavy románu 619 — Kompozice a jazyk 620 — Proust a dnešek 622	
Protiválečný román. Umění a čin: Henri Barbusse (V. Brett — J. O. Fischer)	624
Oslava války a protimilitaristický výsměch. Román soucitu 625 — Dorgelěsovy Dřevěné kříže (J. Látal) 625 — Henri Barbusse. Mládí a literární začátky 628 — Oheň 630 — Román a hnutí Clarté 636 — Organizátorská úloha v boji inteligence za mír a proti fašismu 642 — Povídky, další tvorba a literární kritika 645 — Paul Vaillant-Couturier. Raymond Lefebvre 647	
Roger Martin du Gard (A. Zatloukal)	649
Jean Barois 651 — Thibaultové 653	
Impresionistické zachycení ženského světa: Colette (H. Vondrášková)	659
Romány Colettiny tvůrčí zralosti. Její svět a vidění člověka 661	
Román katolické orientace (Mauriac, Bernanos)	663
Katolické myšlení a mystika (J. Látal*) 664 — François Mauriac (H. Vondrášková*) 666 — Tragické vidění světa 667 — Problém katolického romanopisce 669 — Eseje, publicistika a veřejná činnost 671 — Ohlas u nás (J. Látal) 672 — Georges Bernanos (J. Fryčer, ohlas u nás J. Látal) 672 — Literatura metafyzických pocitů a úzkostných halucinací. Julien Green (K. Růžicka — J. Kultová) 675	
Literatura vzešlá z „Opatství“ a unanimitu (Duhamel, Romains, Vildrac aj.) (J. Š. Kvapil*)	678
Filiace unanimitu 679 — „Opatství“ 679 — Jules Romains (za spolupr. M. Tichého) 681 — Georges Duhamel 693 — Georges Chennevière 694 — Luc Durtain 696 — Ohlas autorů Opatství a unanimitu u nás (za spolupr. J. O. Fischera) 698	

„Regionalismus“ . Mystérium života a přírody (Ramuz, Giono a další) (O. Novák)	699
Tendence „regionalismu“ (za red. spolupr. <i>J. O. Fischera</i>) 700 — Univerzalistická světonázorová koncepcie 703 — C.-F. Ramuz 703 — Jean Giono (<i>J. Fryčer</i>) 707 — Ohlas Ramuze a Giona ve slovenské literatuře (<i>V. Cigerová</i>) 708 — H. Bosco (<i>J. Látal</i>) 709 — Pourratův Kašpar z hor 709 — M. Genevoix 711	
Různé jiné tendence v próze (Tradiční a nové románové žánry)	712
Tradiční román psychologické analýzy (<i>K. Růžička*</i>) 712 — André Maurois: románový životopis (<i>J. Binder*</i>) 713 — Kosmopolitní román: Paul Morand (<i>J. Binder*</i>) 717	
Hledání cest z odcizeného světa (J. O. Fischer)	718
<i>Literatura</i>	719
<i>Seznam ilustrací</i>	735
<i>Rejstříky (Z. Topinková): Výběrový rejstřík děl</i>	740
Jmenný rejstřík	748